

Situatia de pe piata de gaze naturale se stabilizeaza; scaderi ale preturilor în 2024 si o posibila crestere în 2025 (analiza)

Europa a traversat cu succes furtuna energetica din 2022 - 2023 si, în lipsa unor evenimente imprevizibile, vom asista la o stabilizare a situatiei de pe piata de gaze naturale si, implicit, a pretului, însa viitoarele crize energetice determina necesitatea unor strategii energetice pe termen lung si a existentei unor planuri de masuri pentru situatii de urgenta energetica, sustine presedintele Asociatiei Energia Inteligenta, Dumitru Chisalita, într-o analiza remisa duminica AGERPRES.

Acesta este de parere ca surplusul de gaze din depozite, noile infrastructuri de GNL, care urmeaza sa se finalizeze în urmatoarele luni, cât si mentinerea unui consum scazut al Chinei va aduce scaderi ale pretului la gaze pâna la 20 euro/MWh în anul 2024, dar cu o posibila crestere a pretului la gaze în anul 2025, consecinta a eliminarii gazelor din Rusia via Ucraina.

"A traversat Europa cu succes furtuna energetica din 2022 - 2023? Raspunsul este: Da! Vom mai avea astfel de crize în viitor? Raspunsul este: Da! În anul 2022, masurile principale care au permis Europei sa depaseasca situatia de criza, partial fara energia ruseasca sau bazat pe reducerea voluntara a consumului de gaze, pe trecerea voluntara a producerii de energie electrica si termica pe alti combustibili, pe cresterea livrarilor de gaze din Norvegia, Africa si Asia, dar mai ales pe cresterea importurilor de LNG. Exceptând importurile de LNG, toate masurile sunt nesustenabile pe termen lung", se spune în analiza.

Potrivit sursei citate, securitatea aprovizionarii cu gaze naturale s-a îmbunatatit semnificativ în anul 2023, iar UE este pe cale sa îndeplineasca obiectivul REPowerEU de a fi independenta de combustibilii fosili din Rusia pâna în 2027.

În 2022, importurile totale de gaze rusesti (GNL si gaze naturale prin conducte) au scazut la 80 miliarde metri cubi, respectiv 24% din importurile UE, în comparatie cu importurile anuale anterioare crizei, de 155 miliarde de metri cubi, adica 45%. Chiar daca importurile de GNL din Rusia au crescut din 2021, acestea reprezinta o pondere foarte mica din totalul importurilor de gaze.

Volumul total al importurilor a continuat sa scada în 2023, fiind estimat la aproximativ 40 - 45 miliarde metri cubi. În iunie 2023, doar 8% din importurile de gaze au fost realizate prin conducte rusesti, comparativ cu peste 50% înainte de razboiul de agresiune. Datorita eforturilor importante de diversificare si a reducerii cererii, UE a fost în masura sa compenseze integral volumele lipsa din Rusia. Noua politica de înmagazinare nu numai ca a asigurat securitatea energetica pentru iarna 2022 - 2023, ci si o situatie mai confortabila pentru iarna urmatoare.

"Regulamentul privind înmagazinarea gazelor, adoptat în iunie 2022, a contribuit la un nivel record al stocurilor de 95% în noiembrie 2022, depasind obiectivul de 80% în ceea ce priveste constituirea stocurilor. UE a depasit nivelul de constituire a stocurilor de 56% la sfârșitul sezonului de încălzire 2022 - 2023, iar obiectivul sau de constituire a stocurilor de gaze de 90% a fost atins la 18 august 2023, cu peste doua luni înainte de împlinirea termenului din noiembrie. Comisia a propus o serie de masuri de economisire a energiei si de reducere a consumului de energie, în conformitate cu principiul 'eficienta energetica înainte de toate'. În mai 2022, Comisia a prezentat în comunicarea sa intitulata Planul UE 'Economii de energie' posibile masuri pentru statele membre în vederea reducerii consumului de energie si a cresterii eficientei energetice în cladiri, industrie si transporturi. Aceasta a fost completata de initiativa Sprintul oraselor pentru economisirea energiei (Energy Saving Sprint) - o initiativa lansata de Comisie, de Conventia primarilor din UE si de Comitetul European al Regiunilor, pentru a sprijini orasele sa ia masuri imediate în aceeasi directie", detaliaza Dumitru Chisalita.

În 2022, Consiliul a convenit asupra unui obiectiv de reducere voluntara cu 15% a cererii de gaze (sau 45 miliarde mc) pâna în primavara anului 2023, care a fost depasit prin scaderea cererii cu 18% (sau 53 miliarde mc), toate sectoarele reducându-si cererea de gaze. Pe baza acestei experiente, obiectivul voluntar a fost extins pâna în martie 2024 si se estimeaza economisirea a aproximativ 60 miliarde mc de gaz.

Totodata, în octombrie 2022, Consiliul a introdus masuri exceptionale, limitate în timp, cu scopul de a reduce cererea de energie electrica si de a redistribui clientilor finali veniturile extraordinar de ridicate din sectorul energetic. Regulamentul a stabilit obiectivul de reducere a cererii globale de energie electrica cu 10% si cu cel puțin 5% în timpul orelor de vârf. Desi reducerea cererii în timpul orelor de vârf a fost realizata, reducerea consumului global de energie electrica cu 10% a reprezentat o provocare pentru statele membre, sustine seful AEL.

În ceea ce priveste masurile structurale, în martie 2022, sefi de stat UE au emis Declaratia de la Versailles, subliniind pilonii raspunsului UE la criza energetica. Acesti piloni au fost încorporati ulterior în planul REPowerEU al Comisiei UE (mai 2022), cadrul de politica central pentru strategia energetica a UE. Planul își propune sa reduca rapid dependenta de combustibilii fosili rusi si sa garanteze sustenabilitatea si stabilitatea pe termen lung a sistemului energetic al UE.

Ca urmare a planului REPowerEU, UE si-a diversificat în mod semnificativ aprovizionarea cu energie,, iar în aprilie 2022, Comisia, mandata de Consiliul European, a creat o platforma energetica a UE pentru a pune în comun cererea de gaze a UE si pentru a coordona achizițiile comune voluntare în vederea încheierii unor contracte favorabile cu furnizori internationali care nu sunt din Rusia.

Platforma energetica a UE a fost accesibila, de asemenea, Georgiei, Moldovei, Ucrainei si tarilor din Balcanii de Vest, Ucraina, Moldova si Serbia abonându-se la platforma.

"Comisia a sprijinit statele membre în procesul de abordare a blocajelor din infrastructura de gaze identificate în cadrul planului REPowerEU. Proiectele de interes comun finalizate în ultimele luni au pus capăt dependentei tuturor statelor membre de un singur furnizor de energie, iar UE a înregistrat progrese remarcabile în ceea ce privește diversificarea aprovizionării sale cu energie și optimizarea infrastructurii existente de gaze naturale prin intermediul conductelor, de exemplu Gazoductul baltic, conducta de interconectare Polonia-Slovacia și Grecia-Bulgaria, permițând fluxul inversat între Franța și Germania și terminalele GNL, de exemplu în Germania, Grecia, Italia și Finlanda", susține autorul analizei.

În plus, Comisia a depus eforturi vizând consolidarea relațiilor cu partenerii internaționali și diversificarea importurilor sale de gaze și de GNL către furnizori mai fiabili din afara Rusiei.

UE și-a extins importurile de gaze naturale și de GNL din Norvegia și SUA pentru a compensa reducerea importurilor din Rusia. Cu 49,3 miliarde mc, importurile de GNL din SUA au crescut de peste două ori în 2022 (2021: 18,9 miliarde mc).

Importurile de gaze prin conducte din Norvegia au crescut de la 79,26 miliarde mc în 2021 la 86,69 miliarde mc în 2022, marind cota Norvegiei din totalul importurilor UE prin conducte de la 30% la 40%.

Comisia poartă un dialog periodic cu Nigeria, cel mai mare producător de GNL din Africa. În iulie 2023, au fost semnate noi memorandumuri de înțelegere privind cooperarea în domeniul tranziției energetice cu Uruguay și Argentina. În iulie 2022, UE și Azerbaidjan au adoptat un nou memorandum de înțelegere privind un parteneriat strategic în domeniul energiei, iar UE a crescut aprovizionarea cu gaze naturale din această țară cu 40%. Ambele părți au convenit să dubleze cantitate de gaze livrată către UE până în 2027 prin intermediul coridorului sudic al gazelor și să își intensifice cooperarea în ceea ce privește energia curată, eficiența energetică, transportul energiei electrice și emisiile de metan.

În regiunea mediteraneeana, Comisia a continuat să colaboreze cu Egiptul și Israelul privind gazele naturale care a contribuit la creșterea aprovizionării cu GNL din Egipt către UE de la 1,1 miliarde metri cubi în 2021 la 4,2 miliarde mc în 2022.

UE și-a continuat dialogul cu Algeria în vederea dezvoltării în continuare a parteneriatului său strategic în domeniul energiei. Importurile totale de energie din Algeria au înregistrat o ușoară scădere în 2022, ajungând la 40,35 miliarde mc (2021: 44,1 miliarde mc).

Importurile prin conducte în Spania au scăzut, în timp ce importurile în Italia au crescut, conform analizei.